

Вільчик Тетяна Борисівна
доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри адвокатури
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
(м. Харків, Україна)

САМОВРЯДНІ КОРПОРАЦІЇ АДВОКАТІВ: ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ І РЕАЛІЇ СЬОГОДЕННЯ

Адвокатська діяльність в сучасному світі здійснюється за принципом самоорганізації адвокатів і адвокатських спільнот. Об'єднання адвокатів представляють собою унікальну форму громадської організації, яка офіційно визнається законодавством як структура громадянського суспільства, що бере участь в правозастосуванні [1]. У більшості країн держави делегували самоврядним корпораціям адвокатів досить широкі повноваження. Вони можуть контролювати доступ до професії (наприклад, обумовлюючи такий доступ членством в організації, а також шляхом введення вимог до такого членства); мати квазісудові повноваження (наприклад, дисциплінарне провадження щодо їх членів); встановлювати правила, які іноді повинні застосовуватися не тільки колом їх членів, а й дотримуватися судами та громадськістю. До найважливіших функцій професійної асоціації відносять корпоративний суд над тими членами спільноти, який допустили порушення професійної етики. Як зазначає соціолог Е. Фрейдсон (Freidson), формальний етичний кодекс мають багато професій, але відносно мало тих, у кого є реальні механізми відстеження випадків порушення і застосування санкцій [2]. Отже, в певній мірі корпорації адвокатів можуть мати законодавчі, виконавчі і судові прерогативи - і чим більше вони є, тим більше вони повинні нести відповідальність перед суспільством за правильне використання таких прерогатив. В якості основних функцій професійних співтовариств адвокатів можна виділити *соціальний контроль* (етичні норми і дисциплінарна практика) і *соціалізація* (іспити і навчання) членів.

Роберт Мертон (Merton) у своїй праці «Функції професійної асоціації» вказує, що солідарність між представниками професії можлива тільки при наявності асоціації, яка забезпечує, часом примусово, прихильність ідеалам професії. Будь-яка професійна асоціація, щоб мати право говорити від імені всієї професії, повинна дістати в свої лани всіх потенційних членів, які задовольняють критеріям прийняття в неї. Далекі не кожній

асоціації це вдається, але вона, принаймні, повинна прагнути до повної комплектності (completeness) [3]. Під терміном «комплектність» Мертон має на увазі співвідношення актуальних і потенційних членів асоціації. Саме цей показник визначає авторитет асоціації в тій чи іншій сфері діяльності. Якщо звернутися до адвокатської професії в Україні, то вся історія її розвитку характеризується боротьбою за досягнення повної комплектності професійної асоціації. Адвокати тривалий час не мали єдиної корпоративної організації. Хоча в дореволюційний і радянський час існували ради присяжних повірених і колегії адвокатів, вони діяли тільки на регіональному рівні, носили більше формальний характер і знаходилися під контролем держави. Тільки зі створенням органів адвокатського самоврядування в 2012 році з обов'язковим членством в них кожного адвоката стало можливо говорити про запровадження повноцінної професійної асоціації. Однак повної перемоги в боротьбі за комплектність у адвокатів не відбулося, тому що існували і продовжують існувати групи юристів, які потенційно здатні увійти в адвокатуру, але не бажають цього робити.

Термін «незалежність» адвокатури цілком адекватно визначено в Рекомендації (2000) 21 як «свобода здійснення професії без недоречного втручання» [4]. Вимога незалежності покладає відповідальність не тільки на саму асоціацію адвокатів, а й на виконавчу і законодавчу владу, які повинні поважати цю незалежність, утримуватися від недоречного втручання, приймати відповідні законодавчі та інституційні гарантії та не порушувати їх на практиці. Президент Канадської асоціації правової етики, професор Річард Девлін (Richard Devlin), задається питанням: «чи є саморегулювання виправданим режимом організації в умовах демократії, де всі інститути повинні бути підзвітними?» [5]. І відповідає на нього негативно. За словами Девліна, складно мати один і той же орган, що представляє інтереси членів і суспільства, оскільки при цьому має місце внутрішній конфлікт інтересів. «Є дуже сильна спокуса і навіть ймовірність того, що інтереси юристів перевищать громадські» [6]. У цьому контексті цікаво зазначити, що Закон про адвокатуру Острова Принца Едуарда, вимагає, щоб регулюючий орган як «відстоював і захищав інтереси суспільства», так і «захищав інтереси своїх членів». Асоціація адвокатів Британської Колумбії повідомляє на своєму веб-сайті, що саморегулювання є частиною забезпечення незалежності адвокатів [6]. Основна ж мета Колегії адвокатів штату Флориди - захист суспільства і судової системи [7].

Обговорюючи проблему незалежності адвокатури, слід нагадати відоме висловлювання британського політика Джона Актона (John Acton): «Влада має тенденцію розбещувати, а абсолютна влада розбещує абсолютно» («Power corrupts; absolute power corrupts absolutely»). Звування сфери державного диктату є явною і безсумнівною тенденцією розвитку демократичних громадських інститутів, включаючи адвокатуру. Однак ця тенденція не може бути безмежною. Ще Є.В. Васильовський писав: «З одного боку, держава, передавши дисциплінарну владу самому стану і не залишивши за собою право контролювати діяльність його, не матиме ніякої гарантії, що проступки адвокатів стануть переслідуватися з належною енергією і неупередженістю... З іншого боку, приватні особи, доручив захист своїх прав адвокатам, не будуть упевнені в об'єктивності оцінки зловживань останніх їх товаришами. Та й самі адвокати опиняться у складному становищі, бо їхня доля виявиться в руках товаришів по професії, обтяжених особистими симпатіями і антипатіями...» [8]. Поклавши на дві шальки терезів контроль колег і контроль чиновників, апріорі важко стверджувати, яка з них виявиться вагомішою і з яким знаком, - вважає І.С. Ярних [9].

Як відмічалось, регулятивні та нормативні повноваження адвокатури вирішувати питання про права та обов'язки її членів, у більшості юрисдикцій є досить значними. Отже,

незалежність адвокатури, принаймні в певних випадках, може розглядатися як можлива небезпека неконтрольованих та незаконних рішень, які можуть обмежити або порушити права та свободи її членів. У будь-якому випадку навіть законні рішення незалежної адвокатури насправді є обмеженням незалежності адвокатів - їх поведінка, їх особисте та професійне становище залежать від рішень професійної організації. Таким чином, незалежність адвокатури як організації певною мірою, суперечить незалежності адвокатів (принаймні тих, хто є членами корпорації). (На наш погляд, внутрішні норми адвокатури також повинні бути предметом перевірки щодо їх конституційності та законності. Посилання на «незалежність адвокатури» не може надати імунітет адвокатури у випадку порушення законних прав її членів та третіх осіб). І останнє, у тих юрисдикціях, де не має абсолютної адвокатської монополії (а таких більшість), функціонування корпоративних органів адвокатури може вплинути на незалежність інших практикуючих юристів, які, наприклад, можуть стверджувати, що мають більше прав вирішувати питання, які становлять спільний інтерес, ніж самоврядні асоціації адвокатів, і навпаки.

Говорячи про співвідношення повноважень, покладених на окремі корпорації адвокатів і необхідність громадського контролю за ними, професор юридичного факультету в Загребі, член Комітету експертів з ефективності правосуддя Алан Узелак (Alan Uzelak) зазначає: «Просте рівняння, яке ми хотіли б представити, виглядає наступним чином: чим менше повноважень у адвокатури, тим вище її шанси бути «незалежною»; чим більше прерогативи і влади, якими вона володіє, тим сильніше необхідність застосовувати певні зовнішні механізми контролю (тобто нагляд з боку державних органів - судів, міністерств юстиції)» [10]. Деякою альтернативою саморегулювання є спільне регулювання або наглядове регулювання. Модель спільного регулювання передбачає, що право подачі скарг на дії адвокатів може бути поділено між різними регулюючими органами, в той час як модель нагляду може дозволяти оскаржити рішення, прийняті корпоративними органами асоціації адвокатів, в незалежний орган. Дане положення не входить в протиріччя із міжнародними стандартами, якими передбачено, що у вирішенні певних питань своєї діяльності асоціації адвокатів не можуть виступати в якості кінцевої інстанції. Наприклад, рішення щодо дисциплінарних стягнених своїх членів, надання дозволу на здійснення адвокатської діяльності «мають підлягати перегляду незалежним і безстороннім судовим органом» [4]. У будь-якому випадку, така доктрина «субсидіарності» залишається потенційною перешкодою для претензій на ідеальну «незалежність» та «автономію» корпоративних органів професійних асоціацій адвокатів. І.С. Яртіх, досліджуючи проблеми взаємодії адвокатури та держави, розглядає питання теорії управління адвокатурою. Вчений зазначає подвійну природу цього управління - корпоративну (самоврядування) і державну [9, с.111–112]. Обсяг реалізації такого елемента принципу незалежності адвокатури, як незалежність від держави, збільшується пропорційно розширенню самоврядування адвокатури.

Хто є головним бенефіціаром професійної «незалежності» - адвокатура, адвокати, правова система чи суспільство в цілому? Вирази, що часто використовуються - «незалежність адвокатів» і «незалежність адвокатури» - можуть свідчити що ті, хто в першу чергу мають право на «незалежність», є або приватними адвокатами, або асоціаціями адвокатів. Однак, як і у випадку встановлення судової незалежності, самою причиною існування такої «привілеї» є виконання певної функції. У разі незалежності судової влади така функція забезпечує умови для справедливого та неупередженого вирішення конкретних справ. У разі незалежності адвокатської професії такою функцією має бути необхідність забезпе-

чення середовища, в якому кожен мав би право на найкраще юридичне представництво у будь-якому виді судового провадження. «Адвокатська професія генетично пов'язана з судовою системою і не може не трансформуватися слідом за нею» [11]. Кінцевою метою незалежності адвокатури є досягнення такої системи судочинства, яка б належним чином сприяла дотриманню та захисту прав кожної особи. Отже, головним бенефіціаром будь-якої професійної «незалежності» є кожен окремих громадянин, оскільки така «незалежність» встановлюється та підтримується з метою гарантування кожному неупередженого, швидкого та доступного юридичного захисту належної якості [10]. Як зазначається у Висновках Багатосторонньої наради з питань «судової публічної політики» Ради Європи (Conclusions of the Multilateral meeting on 'judicial public policies' of the COE, Strasbourg, 2000), «незалежність повинна розглядатися не як привілей, наданий суддям, а як гарантія для громадян. Отже, незалежність та відповідальність суддів не суперечать одна одній» [12]. Тільки за таких критеріїв можна оцінити окремі ситуації «залежних» або «незалежних» корпорацій адвокатів, і лише на такому тлі зміни в національних законодавствах мають сенс.

Можливості адвокатських корпорацій в тій чи іншій країні здійснювати вплив на суспільні процеси безпосередньо пов'язані з рівнем розвитку самого професійного співтовариства, наявністю в країні сильних адвокатських асоціацій, рівнем їх незалежності від правоохоронців і влади, наявністю попиту на послуги адвокатів з боку населення і бізнесу. Вплив адвокатських корпорацій, як зазначає Э. Фрейдсон, безсумнівно пов'язаний зі ступенем їх професіоналізації, вираженою в їх автономії, компетенції, етиці, розвитку професійної комунікації [3]. Як показують багато досліджень, адвокати зважаючи на значимість займаного ними соціального стану та наявності у них професійних компетенцій, пов'язаних з питаннями правозастосування, часто виступають ключовими акторами соціальних реформ (наприклад, реформи державного управління в Ізраїлі [13], правові реформи в Китаї [14], регулярні політичні ініціативи в США [15]). Позиція адвокатської спільноти може бути і підкреслено аполітичною, але навіть в цьому випадку вона через свою професійну діяльність здатна робити істотний вплив на суспільство (наприклад, через допомогу мало захищеним верствам населення) [1].

Проблема функціонування адвокатських корпорацій і перш за все їх незалежності, не є до кінця вирішеною ні в теоретичному, ні в практичному аспекті. В Україні її характеризує те, що на даний момент законодавство про адвокатуру та адвокатську діяльність хоча і відповідає в більшій частині міжнародним стандартам організації і діяльності адвокатури, одночасно повсюдно порушуються (з тенденцією збільшення чисельності) права адвокатів і гарантії їх незалежності [16]. Адвокати не завжди в повній мірі можуть брати участь у процесі обговорення законодавства про адвокатуру та адвокатську діяльність. Разом з тим, як зазначив Спеціальний доповідач у своєму повідомленні щодо незалежності суддів та адвокатів, адресованому Президенту України, «законодавство про адвокатуру повинні розробляти безпосередньо представники адвокатури. Якщо адвокатське самоврядування встановлено законом, з ним необхідно консультуватися на всіх етапах законодавчого процесу» [17]. Немає у теорії єдності поглядів щодо абсолютної або часткової незалежності адвокатури та, відповідно, вироблення критеріїв, згідно з якими втручання держави в діяльність адвокатури може розглядатися як допустиме. Принцип незалежності адвокатури не має однозначного розуміння у Законі «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» в частині розмежування повноважень з управлінням адвокатурою між державою і адвокатурою, що робить можливим довільне застосування Закону. І останнє, у зв'язку з тим, що найважливішою місією корпо-

рацій адвокатів є захист інтересів своїх членів, існує необхідність внесення змін до Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» з метою відображення найважливішої ролі корпоративних адвокатських асоціацій в досягненні цієї мети.

Використані матеріали:

1. Яковлев А. А., Казун А. П., Ситкевич Д. А., Профессиональные организации как драйверы социальных изменений в развивающихся странах / Журнал конституциональных исследований. № 3. 2016. с. 47-71.
2. Freidson E. Professional Powers: A Study of the Institutionalization of Formal Knowledge. Chicago, Chicago University Press. 1988.
3. Merton R. The Functions of the Professional Association, The American Journal of Nursing, 1958.58 (1): 50-54 p.
4. Рекомендация Rec (2000) 21 О свободе осуществления профессии юриста.– Режим доступа: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/R_2000_21_2000_10_25.pdf
5. Self-regulation: the end of an era? Lawyer discipline and the role of law societies (By Anita Balakrishnan). 14 Nov 2019: <https://www.canadianlawyer.com/resources/professional-regulation/self-regulation-the-end-of-an-era-lawyer-discipline-and-the-role-of-law-societies/321919>
6. Lawyer Independence and Self Regulation. / The Law Society of British Columbia. 2020. <https://www.lawsociety.bc.ca/our-initiatives/rule-of-law/lawyer-independence-and-self-regulation-of-law/>
7. Florida Board of Bar Examiners / <https://www.floridabarexam.org/web/website.nsf/rule.xsp>
8. Васильковский Е.В. Организация адвокатуры. В сборнике «Адвокат в уголовном процессе». М., 1997. С. 73-74.
9. Яртых И.С. Адвокатура и власть. М.: Издательство «ЮрайтИнформ», 2003. - 176 с.
10. Alan Uzelak. The independence of the Bars and their relationship with the public authorities / The independence of lawyers: proceedings 28th Colloquy on European Law in co-operation with the University of Pau and [...] books.lawlegal.eu Retrieved 09, 2020, from <https://books.lawlegal.eu/the-independance-of-lawyers-proceedings-28th-colloquy-on-european-law-in-co-operation-with-the-university-of-pau-and-66148/106-123-p>.
11. Т.Ю. Бочаров. Адвокатская профессия как сообщество практики/ Социология власти. Том. 28. № 3. 2016. С. 80-114.
12. Council of Europe document ADACS/DAJ Strasbourg mult.Concl. (2000), p. 4, §5.
13. Hajjar L. Cause Lawyering in Transnational Perspective: National Conflict and Human Rights in Israel/Palestine. Law and Society Review, vol. 31, no. 3, 1997. pp. 473–504.
14. Michelson E. Lawyers, Political Embeddedness, and Institutional Continuity in China's Transition from Socialism. American Journal of Sociology, vol. 113, no. 2, 2007. pp. 352–414.
15. Boukalas C. Politics as Legal Action/Lawyers as Political Actors. Towards a Reconceptualisation of Cause Lawyering. Social and Legal Studies, vol. 22, no. 3, 2013. pp. 395–420.
16. Між молотом та ковадлом: напади на адвокатів в Україні Звіт Мисії МКЮ в Україні Квітень 2020 року. – URL: <https://zib.com.ua/files/Ukraine-Between-the-rock-and-the-anvil-Publications-Reports-Mission-report-2020-UKR.pdf>

Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні

---

17. Повідомлення Спеціального доповідача з питань незалежності суддів та адвокатів, адресоване президентові України. OL UKR 1/2019. 28 січня 2019 р. URL: <https://spcommreports.ohchr.org/TMResultsBase/DownloadPublicCommunicationFile?gId=24313> с.6 і 7

CHERNIVTSI
LAW SCHOOL

УДК 342(477)(082)

МЗ4

Редакційна колегія:

Щербанюк Оксана Володимирівна, доктор юридичних наук, доцент, завідувача кафедрою процесуального права Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (голова);

Москвич Лідія Миколаївна, доктор юридичних наук, професор, завідувача кафедрою судоустрою та прокурорської діяльності Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Вільчик Тетяна Борисівна, доктор юридичних наук, завідувача кафедрою адвокатури Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Остафійчук Людмила Аурелівна, кандидат юридичних наук, доцент кафедри процесуального права Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича;

Бутирська Ірина Анатоліївна, кандидат юридичних наук, асистент кафедри процесуального права Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича;

Бзова Лаура Георгіївна, асистент кафедри процесуального права Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (відповідальний секретар);

Мойсей Георгій Георгійович, асистент кафедри процесуального права Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

ISBN 978-617-7627-38-7

Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 16 жовтня 2020 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), Л. Г. Бзова (відпов. секр.) та ін.]. Київ: Видавництво ВАІТЕ, 2020. 356 с.

До збірника увійшли матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні» (Чернівці, 16 жовтня 2020 р.).

Редколегія не несе відповідальності за науковий зміст і виклад матеріалів, що були подані у рукописах. Видання буде корисним для науковців, аспірантів та студентів.

Видано за підтримки Координатора проєктів ОБСЕ в Україні. У цій публікації висловлено виключно погляди авторів. Вони не обов'язково збігаються з офіційною позицією Координатора проєктів ОБСЕ в Україні.

Зміст

Вітальне слово Президента Національної академії правових наук України 9

Секція 1. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ СУДОУСТРОЮ ТА РЕГЛАМЕНТУВАННЯ СТАТУСУ СУДДІВ 10

1. **Азаренко Т. І.** Вплив збройного конфлікту на сході України на доступ осід до системи правосуддя 10
2. **Байранча Л. К.** Притягнення до відповідальності Голови Конституційного Суду України: критичний огляд 13
3. **Гиляка О. С.** Окремі аспекти функціонування електронного правосуддя в Україні 16
4. **Гришук О. В.** Окремі теоретичні аспекти питання довіри до суду у суспільстві, що трансформується 19
5. **Ромовська З. В.** Судова влада: про те, що болить 23
6. **Ірха Ю. Б.** Сучасні підходи до розуміння поняття «доступ до правосуддя» . 26
7. **Остафійчук Л. А.** Проблеми доступу до правосуддя 30
8. **Перемот С. В.** Третейський суд, сторони третейської угоди та треті особи: чи виправдана вузька *in personam* юрисдикція суду? 33
9. **Смокович М. І.** Електронне судочинство в Україні. 43
10. **Стефанчук М. М.** Реформування системи правосуддя в Україні: сучасні виклики 47
11. **Тюфтії П. В.** Електронні судові повістки – прогресивні плоди розвитку новітніх інформаційних технологій в судовій системі 51
12. **Фідря Ю. О.** Заборона втручання у здійснення правосуддя: до питання ефективності гарантії 54
13. **Хотинська-Нор О. З.** Модернізація статусу Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. 57

Секція 2. ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ТА ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ ОРГАНІЗАЦІЇ СУДОВОЇ ВЛАДИ: ІДЕЇ ДЛЯ УКРАЇНИ 61

14. **Birke R.** Die einstellung des strafverfahrens bis zur mittleren kriminalität 61
15. **Hartmann R.** Verfahrensgrundsatz der abgabenordnung in Deutschland. 69
16. **Remco van Rhee.** The benefits of mediation: why going to court is often not in your best interest 71
17. **Wedde R.** Die rolle Europäischen Gerichtshofs 73

18.	Wölk K. Die Begründung gerichtlicher Entscheidungen in Zivil- und Wirtschaftssachen in Deutschland	79
19.	Вольська І. В. Порівняльно-правовий аналіз структури конституційних судів європейських держав	84
20.	Громовчук М. В. Роль та місце Європейського суду з прав людини у механізмі реалізації людиною біомедичних прав: загальні засади.	86
21.	Казакевич П. В. Проблемні питання створення судових електронних систем у Європі та Україні.	91
22.	Калужна О. М. Організація Верховного Суду Польщі	94
23.	Кокошко М. В. Особливості здійснення ювенального правосуддя юстиції за законодавством Федеративної Республіки Німеччини	97
24.	Паскар А. А. Цифрове правосуддя: європейські стандарти vs українські реалії	100

**Секція 3. НОВІ ВИКЛИКИ ІНСТИТУТУ АДВОКАТУРИ
ТА ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ 103**

25.	Вільчик Т. Б. Самоврядні корпорації адвокатів: історичні аспекти і реалії сьогодення	103
26.	Горбань Н. С. Гарантії незалежності адвокатської діяльності: міфи та реальність	108
27.	Каланча І. Г. Сучасний стан застосування практики Європейського суду з прав людини в кримінальному провадженні	111
28.	Ковальова Я. О. Доступ до професії адвоката – сучасність та перспективи розвитку	115
29.	Крайник Г. С. Конкурс на посаду прокурора Офісу Генерального прокурора (другий добір, 2020 рік): очікування та реальність	117
30.	Крайній П. В., Торончук І. Ж. Аналіз судової практики щодо реалізації органами прокуратури України функції представництва	120
31.	Лапкін А. В. Щодо створення судово-прокурорських округів в умовах децентралізації.	122
32.	Москвич А. М. Звільнення прокурорів: проблеми сучасного правового регулювання та практики	125
33.	Мухатаєва Я. І. Актуальні питання розгляду скарг про неналежну поведінку адвокатів, пов'язану з розголошенням адвокатської таємниці	128
34.	Подкопаєв С. В. Правові засади та напрямки модернізації прокуратури в Україні	130
35.	Русанова І. О. Проблеми сучасної кадрової політики в органах прокуратури	133
36.	Фляжнікова Я. В. Професійні якості адвоката: соціокультурний код	136
37.	Шуміло О. М. Судовий захист екологічних прав громадян шляхом краудфандингу	138

Секція 4. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СУДОВОГО ПРАВА ТА СУДОВОГО КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМУ В УКРАЇНІ. ПРОБЛЕМИ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ ІНСТИТУТУ КОНСТИТУЦІЙНОЇ СКАРГИ. СУДОВА АРГУМЕНТАЦІЯ.		142
38.	Vzova L. G. Principiul valabilității în deciziile Curții Constituționale	142
39.	Mishyna N. Constitutional values' conflicts in the practice of the Constitutional Court of Ukraine	149
40.	Берченко Г. В. Дієвість конституційної скарги крізь призму перегляду судових рішень за виключними обставинами	151
41.	Бутирська І. А. Забезпечення Верховним Судом єдності судової практики: актуальні питання	153
42.	Вдовічена А. І. Судові правові позиції щодо уточнення нотаріальної юрисдикції	155
43.	Водяніков О.Ю. Друг суду: поняття, функції і процесуальні аспекти інституту amicus curiae	159
44.	Гаврилюк Р. О. Ціннісна протилежність правових культур медіації та судочинства	175
45.	Гончарук Ю. Г. Деякі аспекти розвитку правничих професій	180
46.	Єгорова В. С. Деякі аспекти міжнародного досвіду інституту конституційної скарги	182
47.	Івановська А. М. Об'єкт процесуальних відносин у сфері реалізації конституційного контролю	184
48.	Курандо К. В. Процесуально-правові гарантії доступу іноземних осіб до правосуддя (на прикладі господарського судочинства)	187
49.	Мерник А. М. Американськасудова практика 1917-1919 років з розгляду справ щодо обмеження прав і свобод людини й громадянина в умовах особливих режимів	190
50.	Ремінська Ю. Ю. Передбачувані обмеження у практиці ЄСПЛ: підходи до розуміння та перспективи використання в межах вітчизняного конституційного судочинства	192
51.	Рожок А. П. Європейський конституціоналізм – інтеграційне явище	195
52.	Руснак А. В. Інститут конституційної скарги в Конституційному Суді України та Федеральному Конституційному Суді Федеративної Республіки Німеччини: порівняльний аналіз.	198
53.	Савчин М. В. Основні критерії забезпечення єдності судової практики та пряма дія норм Конституції.	200
54.	Самбор М. А. Обмеження здійснення права на свободу мирних зібрань в умовах карантину та роль судової гілки влади	204
55.	Селіванов А. О. Конституційний контроль за судовими рішеннями останньої інстанції відповідно до скарг фізичних і юридичних осіб	209
56.	Совгира О. В. Інститут референдуму у позиціях зарубіжних конституційних судів: перспективи розвитку судового конституціоналізму в Україні	211

57. **Щербанюк О. В.** Вплив конституційних судів на процеси реалізації цінностей та принципів права (проблеми аргументації) 214

Секція 5. ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ 219

58. **Божик В. І.** Актуальні проблеми здійснення виконавчого провадження як орієнтир законодавчого удосконалення інституту виконання судових рішень 219
59. **Габрієвська М. Б.** Окремі аспекти доступу до правосуддя у цивільному судочинстві 221
60. **Гафич І. І.** Реалізації презумпції невинуватості у діяльності прокурора щодо закриття кримінального провадження 224
61. **Гетманцев О. В.** Договірне регулювання процесуальної діяльності учасників справи в цивільному судочинстві. 226
62. **Дорохіна Ю. А.** Окрема ухвала суду як процесуальний спосіб судового впливу 229
63. **Кабенок Ю. В.** Безспірність як критерій для відкриття провадження у справі про банкрутство 233
64. **Кондрат'єва Л. А.** Інституту спрощеного порядку розгляду малозначних справ в країнах Європейського Союзу та Україні 236
65. **Корунчак Л. А.** Висновок експерта у цивільному процесі: теоретичні надбання та порівняльний аналіз 240
66. **Лата Н. Ф.** Особливості оскарження ухвал у господарському судочинстві . . 242
67. **Муза О. В.** Процесуальні аспекти застосування судових правових позицій в адміністративному судочинстві України 245
68. **Ніколенко Л. М.** Особливості спрощеного позовного провадження у господарському судочинстві 247
69. **Овчаренко О. М.** Актуальні правові позиції Верховного Суду з виконавчого провадження 250
70. **Петренко Н. О.** Щодо практичних аспектів застосування електронних доказів в господарському судочинстві 254
71. **Піддубна В. Ф.** Правові проблеми компенсації моральної шкоди в судовому порядку 256
72. **Плахотнік О. В.** Імплементация конституційних функцій прокурора у кримінальне процесуальне законодавство та Закон України «Про прокуратуру» 258
73. **Саленко О. В.** Окремі питання про право на ефективну, реальну та практичну правову допомогу в кримінальному провадженні у практиці Європейського суду з прав людини. 261
74. **Смітюх А. В.** Щодо порядку розгляду господарських справ про зобов'язання корпоративної господарської організації забезпечити можливість проведення аудиту (перевірки) на вимогу учасника (акціонера, члена) 265

75.	Степанова Т. В. Щодо формування вітчизняної процесуально-правової політики	268
76.	Татулич І. Ю. Процесуальні строки як гарантія здійснення ефективного цивільного судочинства	270
77.	Трач О. М. Повноваження суду щодо розгляду цивільних справ в порядку наказного провадження: проблемні аспекти реалізації	274
78.	Турман Н. О. Реалії законодавчого закріплення інституту медіації у кримінальному процесуальному праві України	277
79.	Чебан В. М. Основні підходи при обранні запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою	280
80.	Юрійчук І. В. Особливості застосування медіації в адміністративному судочинстві України	286
81.	Ющик О. І. Участь присяжних у здійсненні правосуддя	289
82.	Явор О. Я. Адміністративна відповідальність за несплату аліментів: практичні питання	292
Секція 6. ПЕРШІ КРОКИ В НАУЦІ		295
83.	Бакун В. І. Міжкультурний інтепретаційний аргумент у діяльності конституційних судів	295
84.	Банар О. В. Проблеми застосування процесуального законодавства України 297	
85.	Барило Д. М. Основи юридичної аргументації	300
86.	Гончар О. О. Угоди в кримінальному процесі	302
87.	Демецький В. Д. Обмеження розміру суддівської винагороди як вплив на незалежність судової влади	305
88.	Драгомерецька Д. В. Публічно-правові спори як предмет адміністративної судової юрисдикції	308
89.	Ілаш В. О. Невідповідність норм Кодексу адміністративного судочинства України нормам Конституції України	311
90.	Кіурак М. І. Einschränkungen des rechts, einen beklagten strafverfahren zu wählen	313
91.	Коваль Ю. О. Електронне судочинство: історія виникнення та перспективи розвитку в Україні	315
92.	Коцур І. С. Особливості участі адвоката у справах про розподіл спільного майна подружжя	318
93.	Лавренюк М. О. Актуальні питання реалізації суддівського самоврядування в Україні	321
94.	Лупу А. Formation of the principles of the judiciary in accordance with the doctrine of modern constitutionalism: practice of constitutional constitutionalism	323
95.	Манайку Т. В. Європейський досвід організації судової влади: ідеї для України	325
96.	Мукомела К. О. Актуальні проблеми імплементації інституту конституційної скарги в Україні	329

97. Надієнко Ю. А. Висновок експерта у галузі права в адміністративному судочинстві	331
98. Оношко В. А. Зарубіжний досвід законодавчого врегулювання інституту адміністративної відповідальності	334
99. Паламарчук А. І. Участь адвоката при визнанні шлюбного договору недійсним	336
100. Пастух Д. М. Інститут відводу (самовідводу) судді в цивільному процесі: теоретичний і практичний аспекти	338
101. Паш Я. В. Повноваження Державного бюро розслідування як спеціального органу досудового розслідування	341
102. Процюк А. І. Судова аргументація як особливий вид юридичної аргументації.	344
103. Савчук М. В. Порядок реалізації принципу законності при здійсненні оперативної- розшукової діяльності за законодавством країн Європи	347
104. Сичов Б. С. Приватизація правосуддя в Україні, або «парадокс процесуального безумства»	350
105. Смолій С. М. Електронне правосуддя в Україні.	352
106. Солтис Х. П. Аргументація та доказування в кримінальному процесі на стадії судового розгляду	354